

Özgecılık (Altruizm) Ölçeği Geliştirme Çalışması*

Durmuş ÜMMET**

Halil EKŞİ***

Mustafa OTRAR****

Özet- Bu çalışmanın amacı, kişilerin özgecılık davranışlarını ölçmede kullanılabilecek kültürel yapıya uygun bir ölçek geliştirmektedir. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları Marmara Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim gören 336'sı bayan, 248'i erkek ve yaş ortalaması 22.90 olan toplam 584 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçek geliştirme çalışmasında açımlayıcı faktör analizi kullanılmış, kriter geçerliği çalışması yapılmış, madde ayırt edicilikleri belirlenmiş ve Cronbach Alpha güvenilirlik sayısı hesaplanmıştır. Çalışma sonunda toplam varyansın 51.82'sini açıklayan 38 maddeden ve 7 alt boyuttan (gönüllü faaliyetlere katılma, maddi yardım, travmatik durumlarda yapılan yardım, yaşlı/hastalara yapılan yardım, fiziksel güce dayalı yardım, eğitim sürecinde yardım, yakınlık duygusundan kaynaklanan yardım) oluşan bir ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin alt boyutlara ve toplamına dair Cronbach Alpha güvenilirlik sayıları hesaplanmış, toplam Cronbach Alpha değerinin .81 olduğu görülmüştür.

* Bu makale "Üniversite Öğrencilerinde Özgecılık Davranışının Transaksiyonel Analiz Ego Durumları ve Yaşam Doyumları Bağlamında İncelenmesi" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

E-posta: dummet@marmara.edu.tr

*** Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

E-posta: halileksi@marmara.edu.tr

**** Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü

E-posta: motrar@marmara.edu.tr

Anahtar Kelimeler- Değer, Özgeçiliclik, Geçerlik, Güvenirlik

Giriş

Sosyal bir varlık olan insanın diğerleri ile beraber olma ve yaşama gereksinimi, insanlar arası ilişkilerin keyfiyetten uzak, belli beklentiler ve kurallarla yapılanmasına neden olmuştur. Bu kuralların bir kısmı yasalarca belirlenmekle birlikte, kişiler arası ilişkileri düzenleyen asıl kurallar toplum tarafından informal şekilde oluşturulmuştur. Bu kuralların oluşması, yaşatılması ve nesilden nesile aktarılmasında “değer” kavramı ile karşılaşmaktayız. Değer, somut ya da soyut kavramların önemini belirtmeye yarayan soyut ölçü birimidir, canlı ve cansız varlıkların, olayların, olguların durumunu, önemini anlatan sözcüktür (Köknel, 2007). Değerler, toplumsal olarak neyin doğru olduğu hakkında paylaşılmış düşüncelerdir (Kornblum, 1994). Değerler insan davranışlarının incelenmesinde ve açıklanmasında, bir davranış biçimini diğerine tercih etmede önemli bir yere sahiptirler, ayrıca çeşitli insanları, insanlara ait olan özellikleri, istek ve niyetleri, davranışları değerlendirirken başvurduğu bir kriterdir (Dilmaç, 1999; Sarı, 2005). Değer; bir toplum içinde veya bir inanç ve ideoloji içinde veya insanlar arasında kabul edilmiş, benimsenmiş ve yaşatılmakta olan toplumsal, insani, ideolojik veya ilahi kaynaklı her türlü duyuş, düşünüş, davranış, kural ve kıymetlerdir. Başka bir ifade ile insan cinsini, hayvan cinsinden ayıran özellikler de denilebilir. Kısacası değer mefhumu da insanlara mahsus bir terimdir. Değerin olduğu yerde şüphesiz “değerlendirme” yani karşılaştırma ve hüküm verme mefhumları da vardır. Değer ve değerlendirme faaliyetleri insanlara has niteliklerdir. İnsan, ancak bu niteliklerle insanlığını koruyabilmekte ve yüceltebilmektedir. Değerlerin tanımlarından yola çıkılacak olunursa değer; insanı insan yapan özelliklere sahip olan ve insanı diğer canlılardan ayıran temel özellikleri içinde barındıran inançlar bütünü olarak tanımlayabiliriz (Çelikkaya, 1998; Dilmaç, 1999).

Değerler, içinde bulunduğumuz toplumun sosyal kültürel unsurlara değer ve anlam katan en önemli ölçütler arasında yer alır. Bundan dolayıdır ki, toplum içinde bireyler ve bu bireylerin davranış örüntü boyutları sosyolojik çalışmaların başlangıç noktasını oluşturur. Sosyolojik olarak bakıldığında değer kavramı nesnelere ve bilinç olgularının toplum, sınıf ve insan açısından taşıdıkları önemi ifade eden niteliklerdir (Hançerlioğlu, 1986). Açıklamalardan da anlaşılacağı üzere, değerler insanlara doğruyu gösteren temel yapılardır ve bu temel yapılar toplumun dengesinin ve mutluluğunun vazgeçilmez unsurlarıdır.

Ortak noktada, birey ve toplum sağlığı için olmazsa olmaz olan değerler çeşitlidir. Aynı zamanda toplumun değerleri bireye yansıdığı gibi bireyin değerleri de gruba ve topluma yansır. Merhametli olma, adil ve demokratik olma, hoşgörüyü sahip olma, sorumluluk duygusu gelişmiş olma, yardımsever olma vb. nitelikler bireye toplumdaki yansıdığı gibi bu özellikleri kazanmış bireyin davranışları da topluma yansır. Sıralanan bu değerlerden biri de başkalarının yaşamına çıkar beklentisi olmaksızın maddi veya manevi olumlu katkılarda bulunmak olarak adlandırılan özgeciliktir.

Türk Dil Kurumu Eğitim Terimleri Sözlüğü özgeciliği “Çıkar gözetmeksiz başkalarının iyiliği için özveride bulunmayı bir ilke olarak benimseyen ahlâk tutum ve görüşü olduğunu ve her kişinin asıl yükümlülüğünün, kendisini başkalarına, topluma adanmış olduğu düşüncesine dayanan ve A. Comte ile H.Spencer’in temelini attıkları ahlâk görüşü” olarak belirtmiştir (TDK, 2008). Özgecılık kavramı, İngilizce’deki “altruism” sözcüğünün Türkçe’deki karşılığı olup, bireyin bir gönüllü hizmet sunarken harcadığı zamanı, maddi varlıkları ve enerjiyi hedef kitledeki diğer kişilerin içinde buldukları koşulları göz önünde bulundurarak harcamasını açıklar. Dini duygular, ahlâki duygular, iyilikseverlik gibi kavramlar kişinin toplumdaki diğer bireyleri düşünerek onlara gönüllü yardım edebilme konusunda güdü oluşturabilmekte ve “özgecılık” kavramı çerçevesinde incelenebilmektedir (Palaz ve Boz, 2008).

Özgecilik; yardım etme, sorumluluk üstlenme, bağışta bulunma gibi birçok olumlu sosyal davranışı içermektedir. Özgecılık, herhangi bir biçimde ödül beklentisi (başkalarına olumlu bir şey yapmış olmanın verdiği hoş duygu dışında) olmaksızın bir yardım etme davranışıdır. Diğer bir deyişle, kişi kendisine bir çıkar sağlayacağı düşüncesiyle bir bağışta bulunursa ya da birilerini etkilemek, gösterişte bulunmak için para yardımı yaparsa, söz konusu olan gerçek anlamda bir özgeci davranış değildir. Kuşkusuz, bunlar halen başkalarının yararına bir davranıştır ancak özgeci davranış değildir. Özgeci davranış ile başkalarına yardım eden ya da yardımı amaçlayan davranış arasındaki fark, yardım edilen kişi için önemli olmayabilir, ancak önemli olan yardımda bulunacak kişinin niyetidir (Freedman, Sears, ve Carlsmith, 1993). İmamoğlu (1979), Macaulay ve Berkewitz’in özgecılık tanımını şu şekilde aktarmıştır: “bu kapsam içinde yardım etme, paylaşma, cömertlik, sosyal haksızlığı ve eşitsizliği azaltma çabası gibi birçok davranış biçimi bulunmaktadır” ve özgecilikle olumlu sosyal davranış aynı şeydir. Piliavin ve Charning’e (1990) göre, kişinin kendi istek ve ihtiyaçlarından çok, diğerlerinin ihtiyaçlarını karşılama yönelimli değerler, tercihler ve davranışların tümü, özgecilik olarak adlandırılabilir.

Bireyin neden/nasıl özgecilik davranışı sergilediğine yönelik birçok görüş ortaya atılmıştır. Fisher ve Cole (1993), bireyleri gönüllü iş yapmaya sevk eden temel güdüleri; (1) gereksinimler, (2) bilinçli nedenler ve (3) yararlar olmak üzere üç farklı kategoriye ayırmaktadır. Birinci kategori, birey davranışlarının içsel gereksinimlerin bir sonucu olduğunu; ikinci kategori davranışların bilinçli nedenlerden kaynaklandığını ve üçüncü kategori de birey davranışlarının beklenen fayda veya ödüllerle yönlendirildiğini varsaymaktadır. Özgeciliğin gelişimde ve belirmesinde bir başka değişken olarak karşımıza, diğer insanların davranışlarının etkileri ortaya çıkmaktadır. Kişilerin yardım etme davranışında, çevrede bulunan diğer kişilerin nasıl davrandıkları da etkilidir. Sokakta yürürken göğsünü tutarak yere yığılan kişinin çevresinde birçok kişi olsa dahi, onlardan biri yardım etme davranışı gösterirse diğerleri de bu davranıştan etkilenir ve onlar da yardım etmeye başlar. Yardıma ihtiyacı olan kişiye ilk iki-üç dakikayı bakarak geçiren kişilerin, aralarından biri yardıma koşunca, yardım edene katıldıkları ve yardım elini uzattıkları görülür (Cüceloğlu, 1998).

Psikoloji alanındaki kuramlar da özgeciliğe kendi açılarından farklı yaklaşmışlardır. Özgecilik davranışının kökenlerine ışık tutabileceğimiz kuramlardan biri Psikanalitik Kuramdır. Kuram'ın kurucusu Freud, hastalarının bilinçaltına inmeye çalışırken fark ettiği ego savunma mekanizmalarıyla ilgili görüşlerini açıklarken özgecilikten de bahsetmiştir. Ona göre bazı savunma mekanizmaları vardır ki bunlar, anksiyetenin oluşmasını engelledikleri gibi kişinin çevresine daha fazla uyum yapabilmesine de katkıda bulunurlar. Bu başarılı savunma mekanizmalarından biri, diğer insanların sorunlarını yapıcı bir biçimde paylaşmak olarak tanımlanabilen özgeciliktir. Gerçek özgecilikte kişi, bir diğer insana verirken kendisine de iç güdüsel bir doyum sağlar. Bu nedenle burada sözü edilen özgeciliği, bir diğer insana “teslim olma” biçiminde görülen özgecilikle karıştırmamak gerekir. Bu ikinci tür özgecilikte işleyen temel mekanizma “özleştirme”dir. Kişi, özleştirdiği bir diğer insanın isteklerini kendi ihtiyaçlarına zarar verme pahasına benimser ve davranışlarını bu insanın beklentilerine göre düzenler (Burger, 2004; Cüceloğlu, 1998; Geçtan, 1990).

Sosyal öğrenme kuramı (social learning theory) değerlerin oluşumunda, kişisel ve çevresel etkenlerin hepsinin birbiri içine girmiş belirleyiciler olarak etki de bulunduğunu savunur. Bu anlayışa göre davranış, çevreden etkilenmektedir. Sosyal Öğrenme kuramcıları, ahlâkî ilkelerin model alma, taklit ve pekiştirme vasıtasıyla öğrenildiğini ileri sürmüşlerdir (Mercin, 2005). Hümanistik psikolojinin ve psikolojik danışma görüşünün önde gelen temsilcileri Carl Rogers ve

Abraham Maslow'un yanında, Gestalt psikolojik danışma kuramcısı Fritz Perls insanın iyi ve özgeci olmasını, insan doğasına özgü bir nitelik olarak kuramsal görüşlerinin başına koymuşlardır (Bernal ve Berger, 1976; Kağıtçıbaşı, 1988).

Tıpkı diğer duyuşsal özellikler gibi özgeciliğin de doğrudan ölçülmesi ve değerlendirilmesi oldukça zordur. Ancak davranışa dönüştürülen bu değerlerin gözlenmesi ya da geçerli ve güvenilir ölçme araçlarının kullanılması gerekir. İlgili alanda hemşirelerde veya öğretmenlerde özgeciliği ölçen bazı ölçekler alanda bulunmakla beraber bu ölçme araçları sadece belli meslek grubuna yönelik hazırlandığı için genel popülasyona uygulanamamaktadır. Öte yandan duyuşsal özellikler ciddi ölçüde kültürün izlerini taşır yani bireyin değerleri içinde büyüdüğü kültürün özelliklerine göre şekillenir. Bu bağlamda geliştirilen ve kullanılan ölçme araçları evrenselliğin yanında kültürel unsurları da içermelidir. Bu araştırmada, bireylerin özgecılık davranışlarını ölçmeye yarayacak kültüre özgü bir özgecılık ölçeği geliştirmektir.

Yöntem

Yapılan araştırma bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Dolayısıyla araştırma, amacına uygun olarak ölçek (özgecılık ölçeği) geliştirme işlemlerini kapsamaktadır. Çalışma dört aşamada gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar: Ölçek maddelerini belirleme, uzman görüşüne başvurma, ölçeği uygulama ve geçerlik ve güvenilirliği belirleme olarak adlandırılmıştır.

Çalışma Grubu

Özgecılık ölçeğinin verileri; İstanbul'da Marmara Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim gören 336'sı bayan, 248'i erkek olmak üzere toplam 584 öğrenciye ulaşılarak toplanmıştır. Öğrencilerin yaş ortalaması: 22,90'dır.

Tablo 1. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Yüksek Öğrenim Birimleri

Fakülte	f	%	%geç	%yığı.
Atatürk Eğitim Fakültesi	182	31.2	31.2	31.2
Teknik Eğitim Fakültesi	242	41.4	41.4	72.6
Fen-Edebiyat Fakültesi	95	16.3	16.3	88.9
Mühendislik Fakültesi	65	11.1	11.1	100.0
Toplam	584	100.0	100.0	

Tablo 1’de görüldüğü gibi, ölçek çalışmasına katılan öğrencilerin; 182’si (%31,2) Atatürk Eğitim Fakültesi’nde, 242’si (%41,4) Teknik Eğitim Fakültesi’nde, 95’i (%16,3) Fen-Edebiyat Fakültesi’nde ve 65’i (%11,1) ise Mühendislik Fakültesi’nde öğrenim görmektedir.

Özgecilik Ölçeği

Ölçek geliştirme çalışmasının ilk aşamasında öncelikle özgecilik (altruizm) konusuyla ilgili literatür incelenmiş ve daha önce konuyla ilgili yapılan çalışmalara ulaşılmıştır. Konu ayrıntılı bir şekilde incelendikten sonra, 50 kişilik bir öğrenci grubuna özgecilik kavramı açıklanmış ve “yaşamlarında diğerlerinin hayatlarına ne tür özgeci davranışlar gösterdikleri”ne dair bir yönerge verilerek birer kompozisyon yazdırılmıştır. Daha sonra literatür bilgisi de dikkate alınarak öğrencilerin kompozisyonları tek tek değerlendirilmiş ve özgecilik davranışını ortaya koyabileceği düşünülen toplam 75 madde (item) hazırlanmıştır. Hazırlanan maddeler alanda yetmişmiş 5 uzman tarafından incelenmiştir. Bu süreçte uzmanların görüşlerini belirtmeleri için 5’li likert tipinde (1=Bu madde kesinlikle uygun değil, 5= bu madde kesinlikle uygun) uzman değerlendirme formu hazırlanmış ve doldurmaları için bu form ilgili uzmanlara verilmiştir. Maddeleri inceleyen uzmanlara, gerekli gördüklerinde maddeler üzerinde düzeltme yapabilecekleri de belirtilerek açıklama yazabilmeleri için maddelerin karşılıklarında gerekli boş alanlar bırakılmıştır. Uzman değerlendirme formunun verilerini değerlendirirken, bir maddenin ölçekte kalmasına karar vermede her bir maddenin ortalama puanının, $\bar{X}=4,50$ ve üzeri, standart sapma değerinin ise 0,70 ve altında olması kriter olarak belirlenmiştir. Yine uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda düzeltme gerektiren maddeler üzerinde yeniden durularak bu maddeler düzeltilmiştir. Tüm bu işlemlerin ardından 19 madde ölçekten çıkarılmış ve 7 madde üzerinde de düzeltme yapılarak taslak ölçeğin 56 maddeden oluşmasına karar verilmiştir. Maddelerin cevaplanması, ölçeğin yapısı göz önünde bulundurularak 5’li derecelendirme tipinde (1=Hiç katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4= Katılıyorum, 5=Tamamen katılıyorum) yapılandırılmıştır. Bu işlemlerin ardından ölçekte gözden kaçan herhangi bir anlatım ya da imla hatası olup olmadığını görebilmek ve uygulama esnasında ortaya çıkabilecek problemleri tespit edebilmek amacıyla 55 kişilik bir öğrenci grubuyla pilot uygulama yapılmıştır. Bu işlem esnasında öğrencilerden gelen çeşitli geri bildirimler dikkate alınarak, özellikle anlam konusunda karşılaşılan sorunlarla ilgili ve diğer bazı düzeltmelere gidilmiştir.

Pilot uygulama sonrasında ölçeğin yönergesi de gözden geçirilerek son şekli verilmiş ve asıl uygulamaya geçilmiştir. Esas uygulama için, 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı Bahar Döneminde Marmara Üniversitesi'nde öğrenim gören toplam 600 öğrenciye ulaşılmıştır. Uygulama sonrası doldurulan tüm ölçekler incelemiş ve hatalı ya da eksik doldurulan 16 ölçek değerlendirmeden çıkarılarak toplam 584 ölçeğe ait verilerin girişi yapılarak ölçek geliştirme analizlerine başlanmıştır.

İşlem

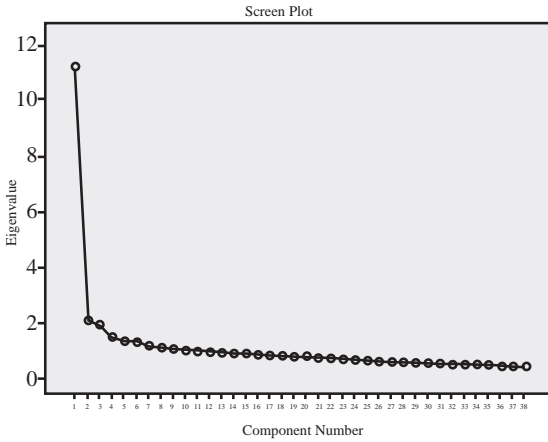
Veriler toplandıktan sonra istatistiksel işlemlere geçilmiştir. Bu aşamada; 56 maddelik ölçek katılımcılara uygulandıktan sonra veriler SPSS paket programında analize sokulmuştur. Yapılmış olan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları bulgular bölümünde verilmiştir.

Bulgular

Tablo 2. KMO ve Bartlett's Testi Değerleri		
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliği		.937
Bartlett's Test of Sphericity	Ki-Kare Değeri	7.8073
	Serbestlik Derecesi	703
	p	.000

İlk faktör analizine toplam 56 madde ile başlanmıştır. İlk analizde döndürme işlemi yapılmamış ve ölçeğin 13 alt boyuttan oluştuğu görülmüştür. Bu ilk analizde; 20, 2 ve 49. maddeler birden fazla boyutta yer aldığı için, 1, 26 ve 12. maddeler ise tek başlarına bir alt boyut oluşturdukları için ölçekten çıkarılmıştır. Bu işlemin ardından Varimax Dik Döndürme Tekniği Kullanılarak 50 madde ile faktör analizi yeniden yapılmış ve 16. ve 42. maddeler ile 13. ve 8. maddeler beraber tek bir alt boyut oluşturduğu ve 23. maddenin de tek başına bir alt boyut oluşturduğu görülerek bu maddelerin de ölçekten atılmasına karar verilmiştir. Üçüncü faktör analizi 45 madde üzerinden gerçekleştirilmiş ve 40. ve 14. maddelerin beraber (sadece 2 maddeden oluşan) bir alt boyut oluşturdukları görülerek bu maddelerin de ölçekten çıkarılması uygun görülmüştür. Dördüncü faktör analizi 43 madde üzerinde tekrarlanmış ve yine 52. ve 47. maddelerin de

beraber (sadece 2 maddeden oluşan) bir alt boyut oluşturdukları görülerek bu maddelerin de ölçekten atılmasına karar verilmiştir. 41 madde ile beşinci kez tekrarlanan faktör analizinde tüm maddelerin 8 alt boyutta toplandığı görülmüştür. Ancak, son faktör analizinden sonra 41 madde için alt%27 ve üst%27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki farkların ilişkisiz grup t testi kullanılarak yapılan ayırt edicilik analizlerinde, 6, 15 ve 50. maddelerin ortalamalarının istatistiksel olarak alt-üst gruplarda farklılaşmadığı ($p > ,050$) başka bir deyişle ayırt edici olamadıkları görüldüğünden maddeler ölçekten atılmış ve 38 madde ile son faktör analizi yapılmıştır. 38 maddelik ölçeğin son halinde 7 alt boyutta toplandığı görülmüş ve her bir alt boyuta giren maddeler incelendiğinde, alt boyutların mantıklı bir şekilde gruplaştıkları görülmüştür.

Şekil-1: Scree Sınaması

“Scree” sınaması grafiğinde, grafik eğrisinin hızlı düşüş gösterdiği nokta yedinci faktörün olduğu yerdir. Yedinci faktörden sonra eğrinin aynı doğrultuda ilerlediği görülmektedir. Buradan ölçekteki faktör sayısının yedide kalması gerektiği düşüncesine ulaşılmıştır. Bulunan yedi faktöre ilişkin özdeğerler, ve kümülatif varyans yüzdeleri Tablo 3’de gösterilmiştir.

Faktör	Özdeğer	Kümülatif %
1	29.125	29.125
2	5.191	34.316
3	4.763	39.079
4	3.631	42.711
5	3.215	45.926
6	3.125	49.051
7	2.771	51.822

Tablo 3’de görüldüğü gibi, oluşan yedi faktörün açıklanan toplam varyans miktarı %51,822’dir. Faktörlerin açıkladıkları varyans miktarlarına bakıldığında sırasıyla; birinci faktörün %29,125’ini, ikinci faktörün %5,191’ini, üçüncü faktörün %4,763’ünü, dördüncü faktörün %3,631’ini, beşinci faktörün %3,215’ini, altıncı faktörün %2,125’ini ve yedinci faktörün ise %2,771’ini açıkladığı belirlenmiştir.

Faktör analizi sonucunda ölçekte kalmasına karar verilen maddelerin faktörlere dağılımı ile faktör yükleri Tablo 4’de gösterilmiştir.

Tablo 4. Faktör Analizi Sonuçları

Faktör	Başlangıç Özdeğerleri			Toplam Faktör Yükleri			Faktör Yüklerinin Döndürülmüş Toplamları		
	Toplam	Açıklanan varyans %	Kümülatif %	Toplam	Açıklanan varyans %	Kümülatif %	Toplam	Açıklanan varyans %	Kümülatif %
1	11.068	29.125	29.125	11.068	29.125	29.125	3.318	8.732	8.732
2	1.972	5.191	34.316	1.972	5.191	34.316	3.068	8.073	16.805
3	1.810	4.763	39.079	1.810	4.763	39.079	2.892	7.610	24.415
4	1.380	3.631	42.711	1.380	3.631	42.711	2.868	7.548	31.963
5	1.222	3.215	45.926	1.222	3.215	45.926	2.660	7.001	38.964
6	1.188	3.125	49.051	1.188	3.125	49.051	2.528	6.653	45.617
7	1.053	2.771	51.822	1.053	2.771	51.822	2.358	6.205	51.822
8	.969	2.550	54.372						
9	.932	2.453	56.825						
10	.895	2.355	59.180						
11	.874	2.299	61.480						
12	.848	2.232	63.712						
13	.803	2.114	65.826						
14	.766	2.015	67.841						
15	.740	1.948	69.789						
16	.725	1.909	71.698						
17	.700	1.842	73.539						
18	.683	1.797	75.336						
19	.662	1.742	77.079						
20	.648	1.706	78.784						

Yapılan analizler sonrası belirlenen alt boyutlara giren maddeler ve bu maddelerin sayısı Tablo 5.’de verilmiştir:

Tablo 5. Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler

Faktör	Madde Sayısı	Madde Numaraları
1	7 madde	18, 15, 11, 26, 12, 25, 36
2	6 madde	4, 5, 6, 2, 1, 21
3	6 madde	33, 23, 28, 30, 31, 34
4	4 madde	10, 8, 20, 24
5	5 madde	16, 22, 17, 3, 7
6	5 madde	14, 9, 19, 13, 29
7	5 madde	37, 32, 38, 35, 27

Tablo 5'e bakıldığında; birinci faktör 7 maddeden (18, 15, 11, 26, 12, 25, 36. maddeler), ikinci faktör 6 maddeden (4, 5, 6, 2, 1, 21. maddeler), üçüncü faktör 6 maddeden (33, 23, 28, 30, 31, 34. maddeler), dördüncü faktör 4 maddeden (10, 8, 20, 24. maddeler), beşinci faktör 5 maddeden (16, 22, 17, 3, 7. maddeler), altıncı faktör 5 maddeden (14, 9, 19, 13, 29. maddeler) ve yedinci faktör de 5 maddeden (37, 32, 38, 35, 27. maddeler) oluşmaktadır.

Her bir faktöre giren ölçek maddeleri incelenmiş ve alt boyutlar isimlendirilmiştir. Bu çerçevede; birinci faktöre giren maddeler gönüllü çalışmaların içinde olma, dernek-vakıf gibi kurumlara üye olma gibi ifadelerden oluştuğu için "Gönüllü Faaliyetlere Katılım" alt boyutu olarak, ikinci faktördeki maddeler maddi anlamda yapılan yardımları içerdiği için "Maddi Yardım", üçüncü faktördeki maddeler kişilerin beklenmedik zamanlarda, ani ve oldukça zarar verici olan durumlarını ortaya koyduğu için "Travmatik Durumlarda Yardım", dördüncü faktör tüm bireyleri değil de sadece yaşlı/hasta kişilere yapılan yardımcı edici davranışları içerdiğinden "Yaşlı/Hastalara Yardım", beşinci faktördeki yardım edici ifadeler bedensel güç gerektiren yardım durumları olduğundan "Fiziksel Güce Dayalı Yardım", altıncı faktörde toplanan ifadelerin hepsi okul yaşamında diğer öğrencilere yapılan yardım edici davranışları içerdiğinden "Eğitim Sürecinde Yardım" ve yedinci faktöre giren maddeler ise daha çok kişilerin yakınlarına, kendi çevrelerine yaptıkları yardımları kapsadığından "Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım" olarak isimlendirilmiştir. Bu işlemin ardından, özgeciliğin alt boyutları arasında anlamlı ilişkilerin olup olmadığını görebilmek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo-6'da verilmiştir.

Tablo 6. Özgeciliğin Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki Korelatif İlişkiler

Özgeciliğin Ölçeği Alt Boyutları		Gönüllü Faaliyetlere Katılma	Maddi yardım	Travmatik Durumlarda Yardım	Yaşlı/Hastalara Yardım	Fiziksel Güce Dayalı Yardım	Eğitim Sürecinde Yardım	Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım
Gönüllü Faaliyetlere Katılma	r		.635**	.543**	.590**	.532**	.487**	.552**
	p		.000	.000	.000	.000	.000	.000
	N		584	584	584	584	584	584
Maddi yardım	r			.498**	.524**	.512**	.495**	.524**
	p			.000	.000	.000	.000	.000
	N			584	584	584	584	584

Travmatik Durumlarda Yardım	r				.619**	.413**	.521**	.538**
	p				.000	.000	.000	.000
	N				584	584	584	584
Yaşlı/Hastalara Yardım	r					.519**	.497**	.523**
	p					.000	.000	.000
	N					584	584	584
Fiziksel Güce Dayalı Yardım	r						.546**	.541**
	p						.000	.000
	N						584	584
Eğitim Sürecinde Yardım	r							.527**
	p							.000
	N							584
Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım	r							
	p							
	N							

Tablo 7 incelendiğinde, Özgeçlilik Ölçeği'nin alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını test etmek için yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi sonucunda ölçeğin tüm alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir ($p < ,001$).

Bu işlemlerin ardından her bir alt boyutun güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Her bir faktöre giren maddeler üzerinden hesaplanan Cronbach Alpha, Guttman ve Spearman Brown değerleri Tablo 7'de verilmiştir:

Tablo 7: Faktör Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlara Ait Güvenirlik Katsayıları

Faktör	Cronbach Alpha	Guttman	Spearman Brown
1 (Gönüllü Faaliyetlere Katılım)	.815	.723	.760
2 (Maddi Yardım)	.776	.752	.752
3 (Travmatik Durumlarda Yardım)	.757	.740	.743
4 (Yaşlı/Hastalara Yardım)	.760	.721	.721
5 (Fiziksel Güce Dayalı Yardım)	.743	.643	.655
6 (Eğitim Sürecinde Yardım)	.696	.640	.673
7 (Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım)	.659	.633	.646
Toplam	.931	.892	.892

Tablo 7'de görüldüğü gibi, ölçeğin güvenilirliğine ait yapılan istatistiksel analiz sonucunda toplam güvenilirlik katsayıları sosyal bilimlerde kabul edilebilen yeterli yüksekliğe sahiptir. Alt boyutların güvenilirlik katsayılarına bakıldığında; en düşük Cronbach Alpha Katsayısı, Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım alt boyutunda (.659), en düşük Guttman değeri yine Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım alt boyutunda (.633) ve en düşük Spearman Brown değeri

de Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım Alt Boyutunda (,646) olduğu görülmüştür. Ancak ölçeğin toplam Cronbach Alpha değeri ,931, toplam Guttman değeri ,892 ve toplam Spearman Brown değeri ise ,892 olarak bulunduğundan ölçeğin istatistiksel olarak güvenilir olduğuna karar verilmiştir.

Özgeçlilik Ölçeği'nin kriter geçerliğini belirlemek amacıyla Schwartz (1992) tarafından geliştirilen Schwartz Değerler Ölçeği kullanılmıştır. Belirtilen ölçek 74 öğrenciye uygulanmış ve uygulama sonrasında kriter geçerliğini test etmek amacıyla (Özgeçlilik Ölçeği alt boyutları ile Schwartz Değerler Ölçeği alt boyutları (özellikle yardımseverlik alt boyutu) arasındaki korelatif ilişkileri ortaya koymak amacıyla) Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 8. Kriter Geçerliği İçin Yapılan Analizler

	Güç	Başarı	Hazırlık	Uyarılma	Özdenetim	Evrensellik	Yardımseverlik	Geleneksellik	Uyum	Güvenlik	
Gönüllü Çalışmalara Katılma	r	,173	,420**	,143	,231*	,335**	,546**	,559**	,546**	,421**	,404**
	p	,141	,000	,224	,047	,004	,000	,000	,000	,000	,000
	N	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74
Maddi Yardım	r	-,015	,282*	-,038	,155	,257*	,550**	,493**	,559**	,437**	,533**
	p	,902	,015	,746	,188	,027	,000	,000	,000	,000	,000
	N	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74
Travmatik Durumlarda Yardım	r	-,060	,375**	-,045	,266*	,268*	,453**	,542**	,379**	,430**	,355**
	p	,610	,001	,705	,022	,021	,000	,000	,001	,000	,002
	N	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74
Yaşlı/Hastalara Yardım	r	,076	,345**	,124	,095	,118	,394**	,430**	,478**	,416**	,348**
	p	,521	,003	,291	,420	,318	,001	,000	,000	,000	,002
	N	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74
Fiziksel Güce Dayalı Yardım	r	,079	,162	-,145	,064	,003	,432**	,464**	,418**	,498**	,405**
	p	,505	,169	,219	,590	,981	,000	,000	,000	,000	,000
	N	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74
Eğitim Sürecinde Yardım	r	,159	,420**	,003	,150	,280*	,511**	,475**	,535**	,469**	,362**
	p	,177	,000	,977	,203	,016	,000	,000	,000	,000	,002
	N	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74
Yakınlık Duygusundan Kaynaklanan Yardım	r	,158	,338**	,042	,111	,253*	,498**	,625**	,636**	,557**	,550**
	p	,178	,003	,725	,346	,029	,000	,000	,000	,000	,000
	N	74	74	74	74	74	74	74	74	74	74

Kriter geçerliliği kapsamında yapılan analizlerde, Özgecılık Ölçeği'nin tüm alt boyutları ile Schwartz Değerler Ölçeği'nin *Yardımseverlik* alt boyutu arasında pozitif yönde istatistiksel olarak $p < .001$ düzeyinde anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Yani katılımcıların özgecılık davranışları (tüm alt boyutlarıyla) arttıkça Schwartz Değerler Ölçeği'nin yardımseverlik alt boyut puanları da istatistiksel olarak anlamlı düzeyde artmaktadır. Bu bulguya bakarak, Özgecılık Ölçeği'nin kriter geçerliliğinin sağlanmış olduğunu söylenebilir.

Tartışma ve Yorum

Bu araştırma, evrensel ve kültüre özgü öğeler içeren, bireylerin başkalarına yönelik kendilerini düşünmeksizin yaptıkları yardımları kapsayan özgecılık davranışlarını ölçmeye çalışan bir ölçek geliştirme çalışmasıdır. Ölçek geliştirme çalışmasının en başında, özellikle kültürel unsurlar içermesi için, farklı bölgelerden ve sosyo-ekonomik düzeylerden gelen öğrencilerle çalışılmış ve onların kendi algılarındaki özgecılık davranışların belirlemek amacıyla birer kompozisyon yazdırılmıştır. Böylece, tüm değerlerde olduğu gibi özgeciliğin evrensel doğruları yanında kültüre özgü olan yönü de ihmal edilmemiştir.

Geliştirilen ölçek 7 alt boyuttan oluşan toplam 38 maddeden oluşmaktadır. İstatistiksel analizler sonucu oluşan bu yedi faktörün, toplam varyansın %51,822'sini açıkladığı görülmüştür. Sosyal alanlarda bu değer %40 ile %60 arasında olması yeterli olarak kabul edilmektedir (Tavşancıl, 2002). Bu değer, duyuşsal alanla ilgili olan bir ölçme aracı için oldukça yeterli bir değer olarak değerlendirilebilir. Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonuçları incelendiğinde, her bir maddenin faktör yükünün yeterli faktör değerini taşıdığı ve her bir alt boyutta toplanan maddelerin oldukça mantıklı şekilde kümelendiği görülmüştür. Buna göre yapılan alt boyut isimlendirmelerinin bu boyutları sağlıklı şekilde nitelendirdiği düşünülmektedir. Yine alt boyutların literatürdeki özgecılık açıklamalarıyla da tutarlı olduğu ileri sürülebilir. İlgili alan yazına bakıldığında; özgeciliğin maddi anlamda zor durumlarda olanlara maddi yardım etme, gönüllü çalışmalara katılarak dezavantajlı kişilere yardım sağlama, yine özellikle hasta/yaşlı, travmatik yaşantılar geçiren kişilerin yardımına koşma, sadece maddi değil manevi yönde de destek olma ve zaman ve bedensel güç kaynağını başkalarının faydasına sevk etme gibi boyutlar içerdiği görülmüştür. Dolayısıyla bu ölçek geliştirme çalışmasında istatistiksel analizler sonucu oluşan özgecılık davranışı alt boyutlarının konuyla ilgili açıklamalarla tutarlı olduğu söylenebilir.

Geliştirilen ölçeğin alt boyutları arasındaki korelatif değerlere bakıldığında tüm alt boyutların birbirleriyle yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler gösterdiği görülmüştür. Bu anlamlı korelatif ilişkilere bakarak, ölçeğin alt boyutlarının toplamda aynı olguyu ölçtüğü ileri sürülebilir. Yine özgecilik ölçeğinin kriter geçerliğini ortaya koymak için; özgecilik ölçeği alt boyutlarının Schwartz Değerler Ölçeği yardımseverlik alt boyutu ile ilişkileri incelendiğinde de geliştirilen ölçeğin tüm alt boyutların Schwartz Değerler Ölçeği yardımseverlik alt boyutu ile yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler gösterdiği belirlenmiştir. Bu bulgunun bize, ölçeğin kriter geçerliliğini sağladığını göstermektedir.

Ölçeğin iç tutarlılığını test etmek için, faktör sonucunda belirlenen alt boyutlar ve bu boyutlara ait Cronbach Alpha katsayıları incelendiğinde; 1. faktörün Cronbach Alpha değeri .815, 2. faktörün .776, 3. faktörün .757, 4. faktörün .760, 5. faktörün .743, 6. faktörün .696, 7. Faktörün .659 ve toplam Cronbach Alpha değerinin ise .931 olduğu görülmüştür. Bu alt boyutlardan sadece 6 ve 7. boyutların Alpha değeri .700'un altındadır. Ancak toplam Alpha değerinin oldukça yüksek olması ölçeğin iç tutarlılık niteliğini sağladığını göstermektedir. Bu sonuçlara bakarak, ölçekteki her bir maddenin birbiriyle ve toplam puanla ilişkili ve uyumlu olduğu yani iç tutarlılığı sağladığı ileri sürülebilir.

Yapılan tüm analizlere genel olarak bakıldığında, geliştirilen ölçeğin kişilerin özgecilik davranışlarını ölçebilecek geçerlik ve güvenilirlik kriterlerini taşıdığı söylenebilir. Ancak, özellikle 2 alt boyutta daha yüksek güvenilirlik katsayılarına ulaşmak için daha geniş bir çalışma grubuyla farklı çalışmaların yapılabileceği önerilebilir. Ayrıca özgecilik gibi değerlerin kültürel yönünü daha net görebilmek ve genel verilerin yanı sıra özel verilere de erişebilmek için konuyla ilgili nitel çalışmaların yapılmasının ve varılan bulguların nicel verilerle beraber karma araştırma desenleriyle ele alınmasının konuya çok daha sağlıklı bakmaya yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Bernal, G. & Berger, S. M. (1976). Vicarious eyelid conditioning. *Journal of Personality and Social Psychology*, 34, 62-68.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik* (Çev.: İnan Deniz Erguvan Sarıoğlu). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Cüceloğlu, D. (1998). *İnsan ve davranışı. Psikolojinin temel kavramları*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

- Çelikkaya, H. (1998). *Fonksiyonel eğitim sosyolojisi*. İstanbul: Alfa Yayınevi.
- Dilmaç, B. (1999). İlköğretim öğrencilerine insani değerler eğitimi verilmesi ve *ahlâki olgunluk ölçeği ile eğitimin sınanması*. Yayınlamamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Geçtan, E. (1999). *İnsan olmak*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Hançerlioğlu, O. (1986). *Felsefe sözlüğü*. İstanbul: Remzi Yayınevi.
- İmamoğlu, E. O. (1979). Sosyal psikolojide 1970'lerde incelenen konular ve yöntem açısından genel bir bakış. *Türk Psikoloji Dergisi*, 5, 14-19.
- Freedman, J. L., Sears, D. O. & Carlsmith, J. S. M. (1993). *Sosyal psikoloji*. (Çev.:A. Dönmez). Ankara: İmge Kitapevi.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1988). *İnsan ve insanlar*. İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kornblum, S. & Lee, J. W. (1995). Stimulus-response compatibility with relevant and irrelevant stimulus dimensions that do and do not overlap with the response. *Journal of Experimental Psychology-Human Perception and Performance*, 21, 855-875.
- Köknel, Ö. (2007). *Çatışan değerlerimiz*. Ankara: Altın Kitapevi.
- Mercin, L. (2005). Piaget ve Kohlberg'in ahlâk (moral) gelişim kuramlarının özellikleri ve karşılaştırılması. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5, 73-86.
- Palaz, S. & Boz, İ. (2008). Üniversite mezunu yetişkinlerin farklı organizasyonlarda gönüllü hizmet vermesini etkileyen faktörler. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(19), 95-106.
- Piliavin, J. A. & Charng, H. W. (1990). Altruism: A review of recent theory and research. *The Annual Review of Sociology*, 16, 27-65.
- Sarı, E. (2005). Öğretmen adaylarının değer tercihleri: Giresun Eğitim Fakültesi örneği. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 3(10), 73-88.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- TDK. *Özgecılık*. Ankara: Türk Dil Kurumu.

The Study of Development of Altruism Scale*

Durmuş ÜMMET**

Halil EKŞİ***

Mustafa OTRAR****

Abstract

The purpose of this study is to create an appropriate scale that complies with the cultural context so as to evaluate the altruism of the people. The reliability and validity of the scale was conducted with the help of 584 students attending different faculties of Marmara University. 336 of the participants were female whereas 248 of them were males and their age average was 22.90. In order to create the scale, factor analysis was applied as well as criterion validity, item differentiation and reliability test of Crombach Alpha. After the study, a scale that can explain 51.82 % of the variance in total and that is made up of 38 item along with 7 sub-themes (volunteer participation, financial support, urgent

---

* This article is based on the PhD dissertation named “*The Examination of University Students’ Altruistic Behaviors in the Context of Transactional Analysis Ego State and Life Satisfaction*”.

** Dr., Marmara University, Atatürk Education Faculty, Department of Educational Sciences

Address for correspondence: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Göztepe, İstanbul

E-mail: dummet@marmara.edu.tr

*** Prof. Dr., Marmara University, Atatürk Education Faculty, Department of Educational Sciences

E-mail: halileksi@marmara.edu.tr

**** Assist. Prof. Dr., Marmara University, Atatürk Education Faculty, Department of Educational Sciences

E-mail: motrar@marmara.edu.tr

help in a traumatic situation, assistance for the help and the sick, help based on physical power, help in educational process, help due to the sincerity) was constituted. The Cronbach Alpha reliability test scores were calculated for the whole items and the sub-themes as well. It was determined that Cronbach Alpha value was 0.81.

Introduction

The need of being together with other people and demand of life of human being, as a social being, have caused to establish relationships out of arbitrariness but within the certain expectations and rules between people. When these rules are formed, cherished and passed over through the generations, the notion “value” has come out. Value is an abstract unit of measurement determining the importance of solid or abstract notions; also is a word defining the importance or the states of living and non-living creatures, events and phenomena (Köknel, 2007). Values are shared thoughts about what is right in the society (Kornblum, 1994). Values have a significant role for explaining and examining human behaviors, and preferring any behavior to the other one. Besides, values are the criteria that people consult to evaluate other people, characteristics, desires and intentions, and behaviors (Dilmaç, 1999; Sarı, 2005). Values are internalized and experienced social, humanistic, ideological or divine based all kinds of perceptions, thoughts, behaviors, rules and evaluations that are accepted in a society, or in a belief and ideology systems, or among people (Çelikkaya, 1998; Dilmaç, 1999).

Values are among the most important criteria that give meanings and values to the socio-cultural elements of the society that we live in (Hançerlioğlu, 1986). In common, values are diverse that are indispensable for the health of individuals and society. At the same time, as the values of society reflect to the individual, the values of individuals reflect to the society and groups, as well. One of the above mentioned values, *altruism*, is defined as to contribute positively to the lives of other people both materially and morally with no expectation of benefits.

The Dictionary of Pedagogical Terms by Turkish Language Association defines altruism as “the view and moral attitude which are adopted as a principle for the sake of well-being of others with no expectation of benefits” (TDK, 2008). Altruism explains the reasons why an individual spends time with voluntary activities, using the material goods and consumes energy thinking of the other people and the situation that they are in (Palaz & Boz, 2008).

Altruism is a behavior of helping without expecting any kinds of rewards (Freedman, Sears & Carlsmith, 1993). İmamoğlu (1979) cited the altruism definition of Macaulay and Berkewitz as “in this context, there are many behavior patterns such as helping, sharing, generosity and the effort of decreasing social unfairness and inequality” and altruism is the same as prosocial behaviors. According to Piliavin and Charning (1990), all of the values towards meeting the other people’s needs, preferences and behaviors rather than satisfying one’s own desires and needs can be defined as altruism.

There are many views about why / how an individual perform altruistic behaviors. Fisher and Cole (1993) categorized under three theories the motivations that lead the individuals to do voluntary activities as (1) needs, (2) conscious reasons and (3) to be beneficial. Another variable is the effect of the behaviors of other people in the development and determination of altruism (Cüceloğlu, 1998).

One of the theories that shed light on the origin of altruistic behavior is Psychoanalytic Theory. According to the theory, there are such defense mechanisms that not only they prevent the anxiety, but also they contribute to the individual in order to adapt his/her environment. One of the successful defense mechanisms, identified as positively sharing the problems of other people, is *altruism* (Burger, 2004; Cüceloğlu, 1998; Geçtan, 1990).

Social learning theory defends that intertwined personal and environmental factors are decisive in forming of values. Social learning theorists posit that moral principles are learned by modeling, imitation and reinforcement (Mercin, 2005). The leading representatives of humanistic psychology and counseling psychology, Carl Rogers and Abraham Maslow, and Fritz Perls, theoretician of Gestalt counseling psychology, set “being good and altruistic” at the top of their theoretic point of view as a characteristic of human nature (Bernal & Berger, 1976; Kağıtçıbaşı, 1988).

As the other affective characteristics, altruism is hard to evaluate and measure directly. Though, these values that were altered into behaviors should be observed or valid and reliable measuring instruments should be used. On the other hand, affective characteristics heavily bear the traces of the culture, that is, the values of an individual are molded according to the characteristics of the culture that he/she has grown in. In this context, the developed or used measuring instruments should involve universal elements along with cultural elements. In this

study, the aim is to develop a culture specific altruism scale that will be used to measure the altruistic behaviors of individuals.

Method

The conducted research is a study of developing a scale. Therefore, the research is involved the procedures of developing a scale (altruism scale) as relevant to its aim. The study was conducted in four stages as, specifying the scale items, consulting to an expert, applying the scale and obtaining validity and reliability.

The Study Group

The data of the altruistic scale was conducted by inquiring 336 female and 248 male students, totally 536 students who have been educating in different faculties of Marmara University. The average age of the students is 22,90.

Altruism Scale

At the first stage of the scale development, the literature about altruism was examined. After the subject was examined carefully, altruism was explained to 50 students and they were asked to write an essay. Considering the literature, the essays of the students were evaluated one-by-one and 75 items that were thought as to be a sign of altruistic behavior were prepared. The prepared items were studied by five experts that were educated in this field. After these procedures, 19 items were subtracted and seven items were edited, finally 56 items draft were prepared. Considering the formation of the scale, 5-point type was used (1= Strongly Disagree, 2= Disagree, 3= Neutral, 4= Agree, 5= Strongly Agree). The scale was applied as a pilot scheme to 55 students. After the pilot scheme, the instruction of scale was reviewed and finalized and actual application was started. The actual application was applied to 584 students from Marmara University in 2010- 2011 Academic Year at Spring Term.

Procedure

After the data was conducted, statistical analysis was done. At this stage, after 56-item scale was applied to the participants, the data was put into SPSS programme for the analysis. The validity and reliability study were explained in the Findings section.

Findings

For the first factor analysis 56-item was started. In the conducted analysis, item elimination was done due to low factor loading or not having distinction power. The last analysis showed that the final version of 38 item-scale was accumulated into 7 sub-dimensions. When examining the items that were in each sub-dimension, it was seen all sub-dimensions had grouped logically.

The amount of total variances of obtained seven factors was 51,822%. Reviewing the amount of variances that were explained by the factors, consecutively, first factor explained 29,125%, second factor explained 5,191%, third factor 4,763%, fourth factor explained 3,631%, fifth factor 3,215%, sixth factor explained 2,125% and the seventh factor explained 2,711%. Then, the scale items that were involved in each factor were examined and the sub-dimensions were named as “Participating in Volunteering Activities”, “Financial Aid”, “Aid under Traumatic Situations”, “Aid to Older People/ Patients”, “Aid Based on Physical Strength”, “Aid in Educational Process”, “Aid Based on Intimate Feeling”. After this procedure, whether there are significant relationships among the sub-dimensions of altruism scale, Pearson Product-Moments Correlation Analysis were done and it was seen that there were positively significant relations among all sub-dimensions of scale.

After these procedures, the reliability analysis were completed for each sub-dimensions and total Cronbach Alpha was .931; total Guttman was ,892; and total Spearman Brown was ,892 were found, therefore it was decided that the scale was statistically reliable.

Schwartz Value Scale, developed by Schwartz (1992), was used for determining the criteria validity of the Altruism Scale. The conducted analysis within the scope of criteria validity, it was found out that all sub-dimensions of Altruism Scale were positively and significantly related to the sub-dimension *Benevolence* of Schwartz Value Scale, statistically $p < .001$.

Discussion and Commentary

This research is a study of developing a scale, measuring *altruism* behaviors involved universal and culture specific elements and included the helps that individuals performed towards the other people without thinking of themselves. At the first stage of scale development, especially in the aim of including culture specific elements, studied with students who come from different regions and

socio-economic levels and they were asked to write an essay to find altruistic behaviors according to their perception. Thus, as for all values, not only universal truths of altruism but also the culture specific truths were handled.

Developed scale was formed by 38 items that had 7 sub-dimensions. It was seen that 7 sub-dimensions explained 51,822% of total variances looking at the results of the statistical analysis. This value can be assessed as fairly enough regarding a measurement instrument for affective domain. Also, it can be stated that the sub-dimensions are consistent to the explanation of altruism in literature. When looking at the literature, altruism includes supporting financially to the people that are in financial difficulties, helping the disadvantaged people by participating voluntary activities, aiding to especially older people/ patient or traumatized people, aiding not just financially but morally, aiding to use their physical strength and time for the sake of others.

Correlative values among the sub-dimensions of developed scale, it was seen that all sub-dimensions have strong significant relationships with each other. To present the criteria validity of altruism scale; examining the relationship of sub-dimension of altruism scale and the sub-dimensions of Schwartz Value Scale, it was found that all sub-dimensions of developed scale and the sub-dimension *benevolence* of Schwartz Value Scale had high level of significant relationship with each other.

Testing the internal consistency of the scale; the sub-dimensions were determined based on the factor results and Cronbach Alpha Coefficient of these sub-dimensions were examined and it was found out that the scale is relevant and appropriate to the reliability standards.

Generally looking at all the analysis, it can be said that developed scale has validity and reliability criteria that can measure the altruistic behavior of people. Yet, it can be recommended that different studies should be conducted with a more crowded study group. Besides, to be aware of cultural influences of altruism and apart from general data, in order to attain the specific data, qualitative studies should be conducted. It is thought that the obtained findings, when handled with quantitative data and its mixed designs, can be helpful to investigate the subject more carefully and properly.

Keywords: Value, Altruism, Validity, Reliability